

شماره سند: H02B1E100/P34

تاریخ ویرایش: ۱۴۰۴/۰۵/۳۰

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۶/۱۲/۲۵

دانشگاه علوم پزشکی تهران
بیمارستان شهید هاشمی نژاد

آموزش به بیمار

انتروکولیت نکروزان

چیست؟

مرکز آموزشی، پژوهشی و درمانی

شهید هاشمی نژاد مشهد

واحد آموزش به بیمار

علائم هشدار برای مراجعه فوری

در صورت مشاهده‌ی هر یک از علائم زیر باید فوراً به اورژانس یا پزشک مراجعه شود:

- نفخ علامت‌دار یا سفتی شکم
- استفراغ مکرر یا سبز رنگ
- وجود خون در مدفوع یا مدفوع سیاه
- تب یا افت حرارت بدن
- بی‌حالی، خواب بیش از حد یا کاهش اشتها
- ترشح یا قرمزی دور زخم جراحی یا استوما

منبع: نلسون ۲۰۲۴

<https://medlineplus.gov>

مشهد، طلاب، انتهای بلوار ابوریحان، بیمارستان شهید هاشمی نژاد،
تلفن: ۱۵-۱۱-۲۷۳۷۰۵۱۳ و یا با شماره ۳۱۰۹ شماره داخلی
NICU: ۲۲۲۲ شماره داخلی بخش اطفال ۲۳۳۳ تماس بگیرید.

سایت بیمارستان: hasheminejad.mums.ac.ir

کلینیک پرستاری آموزش سلامت واقع در کلینیک تخصصی همه روزه به
جز ایام تعطیل از ساعت ۸ الی ۱۲ پاسخگوی سوالات شما می باشد تلفن
داخلی کلینیک ۸۰۰۳ می باشد.

جهت دریافت محتوای آموزشی مراقبت از نوزاد بارکد زیر را اسکن کنید.

در آپارات ما را
دنبال کنید

- در نوزادان بدون جراحی: تغذیه باید آرام، با فواصل منظم و حجم کم باشد. در صورت بروز نفخ، استفراغ یا مدفوع غیرعادی باید فوراً پزشک مطلع شود.

مراقبت از شکم و پوست

هر روز شکم نوزاد را مشاهده کنید:

- نباید متورم، سفت یا در لمس دردناک باشد.
- اگر ظاهر براق، قرمز یا حساس شد فوراً مراجعه کنید.
- در صورت وجود استوما (دهانه خروجی روده از پوست):
 - محل را با گاز تمیز و خشک نگه دارید.
 - مراقب تغییر رنگ پوست اطراف باشید (قرمزی یا ترشح نشانه عفونت است).
 - نحوه تعویض کیسه استوما را باید در بیمارستان یاد بگیرید.

پیگیری رشد نوزاد

نوزادان مبتلا به انتروکولیت نکروزان ممکن است دچار مشکلات رشد یا هضم غذا شوند. بنابراین باید طبق برنامه زیر تحت نظر باشند:

- ویزیت منظم توسط متخصص کودکان یا گوارش نوزادان
- کنترل وزن، قد، و علائم تغذیه
- بررسی مدفوع و حرکات روده

بهداشت و پیشگیری

- شست‌وشوی دقیق دست‌ها پیش از تماس با نوزاد
- ضدعفونی وسایل تغذیه، بطری‌ها، پمپ دوش شیر
- جلوگیری از تماس با افراد بیمار
- اطمینان از دمای مناسب محیط و تغذیه منظم

این پمفلت شامل اطلاعاتی در مورد بیماری فرزند شما است که رعایت آنها به بهبودی وی کمک می‌کند. امیدواریم با رعایت نکات ذکر شده در آن سلامت کودک دلبندتان را بازیابید.

اتروکولیت نکروزان چیست؟

اتروکولیت نکروزان یکی از بیماری‌های خطرناک دستگاه گوارش در نوزادان، به‌ویژه نوزادان نارس است. در این بیماری، بخشی از دیواره روده دچار التهاب شدید می‌شود و ممکن است آسیب ببیند یا حتی از بین برود. پیشرفت سریع بیماری می‌تواند باعث سوراخ شدن روده و عفونت شدید شکمی و خونی شود.

علل و عوامل خطر این بیماری چیست؟

علت دقیق اتروکولیت نکروزان مشخص نیست، اما چند عامل در بروز آن نقش مهمی دارند:

- **نارس بودن نوزاد:** بیش از ۹۰٪ موارد در نوزادان نارس رخ می‌دهد.
- **قطع جریان خون روده‌ای** (به دلیل افت اکسیژن یا مشکلات قلبی).
- **تغذیه با شیر خشک زود هنگام و زیاد.**
- **عفونت‌ها** (باکتریایی یا ویروسی).
- **رژیم تغذیه نادرست یا نامتناسب با سن نوزاد.**
- **استرس‌های جسمی** (مانند زایمان سخت یا نیاز به اکسیژن زیاد پس از تولد).

علائم اتروکولیت نکروزان چیست؟

میکروبها باعث آسیب جدار روده نوزاد می‌شوند. در نتیجه نوزاد دچار احتباس گاز در روده و اتساع شکم شده و قادر به تحمل تغذیه نیست. همچنین با توجه به شدت بیماری نوزاد دچار علائم دیگری مانند علائم زیر می‌شود:

- وجود خون در مدفوع یا تغییر رنگ مدفوع (تیره یا قرمز)
- استفراغ، گاهی به رنگ سبز یا زرد
- بی‌حالی، کاهش فعالیت، یا تغذیه ضعیف
- تغییر دمای بدن - گاهی تب یا افت حرارت
- توقف حرکات روده یا عدم اجابت مزاج

در موارد شدید، شکم نوزاد سفت، براق و دردناک می‌شود.

چگونه اتروکولیت نکروزان تشخیص داده می‌شود؟

پزشک با ترکیبی از علائم بالینی و آزمایش‌ها بیماری را تشخیص می‌دهد:

- **عکسبرداری شکم** نشان‌دهنده‌ی وجود گاز در دیواره روده یا شکم
- **آزمایش خون:** بررسی عفونت، کاهش پلاکت‌ها
- **معاینه بدنی دقیق شکم نوزاد**
- گاهی از **سونوگرافی شکم** نیز برای بررسی آسیب و جریان خون روده استفاده می‌شود.

این بیماری چگونه درمان می‌شود؟

وابسته به شدت بیماری، درمان ممکن است به یکی از دو شیوه انجام شود:

درمان محافظه‌کارانه (در موارد خفیف تا متوسط)

- قطع تغذیه دهانی نوزاد و تغذیه وریدی (تزریق سرم و مواد غذایی از رگ)
- قرار دادن لوله در معده برای خروج هوا و کاهش فشار
- مصرف آنتی‌بیوتیک‌ها برای مقابله با عفونت
- مراقبت دقیق از مایعات بدن و کنترل وضعیت عمومی نوزاد

درمان جراحی (در موارد شدید)

اگر روده سوراخ شود یا با درمان دارویی بهتر نشود، جراحی لازم است:

- برداشتن بخش‌های آسیب‌دیده‌ی روده
- گاهی لازم است روده به‌صورت موقتی خارج و به پوست شکم وصل شود (استوما) تا بعداً ترمیم گردد.

آموزش هنگام ترخیص نوزاد

تغذیه نوزاد

- اگر نوزاد جراحی شده یا استوما دارد؛ تغذیه معمولاً با حجم‌های بسیار کم و تدریجی شروع می‌شود. پزشک یا پرستار نحوه تغذیه از طریق دهان یا لوله را آموزش می‌دهد. شیر مادر بهترین گزینه است؛ حتی اگر مادر نتواند مستقیماً شیردهی کند، می‌تواند شیر خود را دوشیده و از طریق لوله یا بطری به نوزاد بدهد.

از دادن شیر خشک یا غذاهای کمکی بدون نظر پزشک جداً خودداری شود.